

HOLI – KRĀSU FESTIVĀLS INDIJĀ

20.02-01.03.2010

Holi krāsu festivāls ir viens no vecākajiem festivāliem Indijā, kas sākotnēji tika dēvēts par „Holika”. Holi festivālu ar lielu aizrautību atzīmē visā valstī, kā arī ir viens no populārākajiem Indijas festivāliem ārzemēs. Holi svinības atšķiras no reģiona uz reģionu, bet aizrautība un centība svētku gatavošanās laikā ir vienlīdz liela. Holi ir laiks, kad atcerēties dzīves spilgtumu un krāšņumu, laiks – kad dalīties ar prieku un mīlestību.

Festivāls sākas indiešu mēneša Phalgun augošā mēneša divpadsmitajā dienā. Mātes, gatavojoties Holi svētkiem, darina jaunus tērpus savām precētajām meitām, tiek pirkti un gatavoti krāsu pulveris Gulal, tiek pildīti baloni ar ūdeni, tiek gatavoti arī īpaši ēdieni, kas raksturīgi tieši šiem svētkiem.

FESTIVĀLA DIENAS

Pirmā Holi festivāla diena ir Rang Pashi, kas ir trīs dienas pirms pilnmēness. Šajā dienā visa ģimene sapulcējas vienkopus un vecākais ģimenes loceklis apsmidzina pārējos ar krāsām un ūdeni ar Tesu ziediem. Un vēlāk to pašu dara arī jaunākie ģimenes locekļi. Šajā dienā sievietes valkā īpašo Holi tērpu – Holi Dandia sari. Rang Pashi ir galvenā diena, kad tiek apspriests, kā notiks gatavošanās svētkiem. Pēc ceremonijas tiek ēsti saldumi gujia un papri, dzerti dzērieni, kā piemēram bhang.

Nākamā diena ir Puno. Vakarā ielas stūros pie krustcelēm tiek iedegti lieli uguns kuri. Cilvēki sapulcējas ap uguns kuriem, dzied un dejo tradicionālās indiešu dejas.

Īstās svētku svinības sākas trešajā dienā – Parva. Visi – draugi, radi, kaimiņi, bērni, pieaugušie – pulcējas ielās un sāk mētāties ar krāsainiem pulveriem. Krāsainie pulveri aber vai gulal tiek mesti gaisā, kā arī ar tiem tiek apzīmētas sejas un viss ķermenis. Lai radītu vēl lielāku jautrību tiek mesti baloni, kas pildīti ar krāsotu ūdeni. IZRĀDOT CIEŅU PRET vecākiem cilvēkiem, viņiem ar krāsām tiek nokrāsotas vienas kājas. Visapkārt ir dzirdamas indiešu bungu skaņas un dažādas Holi festivāla dziesmas.

Šajos svētkos ir kāda savāda paraža. Šajos svētkos uz mielas obligāti jāaicina meitas vīrs ar viņa ģimeni. Kad maltīte ir beigusies, znotam tiek pasniegta nauda (no 5 līdz 500 rūpijām) kopā ar glāzi dzēriena. Precētā meita saņem ceļa naudu, ko sauc par kothli. Tālāk paraža rada mazliet jautrības, un to parasti veic jaunā līgava ar bērnu palīdzību. Jaunajai līgavai ir jāmēģina kaut kādā veidā vīra vecākus ievest citā istabā un ieslēgt viņus. Lai atbrīvotu vecākus, līgava pieprasa dāvanas. Kā dāvanas parasti dod sari un rotaslietas.

KRĀSAS

Phalgun mēnesis ierodas ar solījumu par siltām dienām un jaunu dzīvi – pavasaris ir atjaunošanās un atdzimšanas gadalaiks. Zeme pamet ziemas drūmumu un sāk ziedēt atkal. Lai atzīmētu šīs izmaiņas, Holi festivāls aicina to darīt ar krāsu palīdzību, kā arī aicina svinēt dzīvi.

Holi svētku raksturīgākā iezīme ir krāsas – košas un dinamiskas, kuras tiek mestas gaisā ar prieku. Svētki atklāj vienkāršo dzīves noslēpumu, ka nevajag nemaz tik daudz – tikai patiesas jūtas un emocijas, lai būtu priecīgs un laimīgs. Krāsas apzīmē enerģiju šai mūsu spilgtajai un straujajai dzīvei. Krāsa nozīmē vitalitāti, kas padara cilvēku rasi unikālu. Holi festivāls ir arī pavasara sākšanās, kad martā debesis iekrāsojas īpaši zilās krāsās, ziedi uzzied spilgtākām krāsām.

Holi festivāls tiek iekrāsots ar īpašajām gulal krāsām. Tās ir sausās krāsas, kuras sāk pārdot dažas dienas pirms svētku sākšanās. Tirgi ir pārpildīti ar krāsu kaudzēm, tiek izvietotas piramīdās un pārdotas neiekasotas. Pārdevēji sēž ielu malās un tirgo košās krāsas garāmgājējiem. Gulal pulveris ir

dažādās košās krāsās – rozā, sarkanā, dzeltenā, zaļā. Šīs krāsas var izmantot sausas vai sajaucot ar ūdeni. Jaunās līgavas pērk sudraba un zelta krāsas un sajauc tās kopā ar kokasriekstu eļļu.

Agrākos laikos Holi festivālam nepieciešamās krāsas izgatavoja no „tesu” koku ziediem. Šis koks tiek dēvēts arī par „liesmu mežu”, jo tā ziedi ir koši sarkanā krāsā. Ziedi tika izkaltēti saulē un pēc tam samalti smalka pulvera veidā. Pēc tam tika pievienots ūdens un ieguva safrānsarkanu krāsu.

APĢĒRBS

Tāpat kā visos pārējos Indijas festivālos, tad arī Holi svētkos tiek valkāts tradicionālais indiešu apģērbs. Mātes vienmēr dāvina jaunus tērpus savām precētajām meitām un jaunākajiem bērniem. Meitām tiek dāvināts īpašs sari – dandia, kas ir gatavots no kokvilnas. Sari auduma malas ir krāsotas ar īpašo krāsu – indiešu rozā. Sari var tikt dekorēts dažādi, piemēram, ar bārkstīm, izšūts.

Bērni un vīrieši izvēlas vilkt baltu apģērbu, lai vēlāk uz tā vairāk izceltos košās krāsas.

HOLI SVĒTKU ĒDIENI

Indiešu svētki ir vienmēr izcēlušies ar unikālo svinēšanas kārtību, un šie svētki tiek papildināti ar īpašu ēdienu pagatavošanu. Arī Holi svētku laikā tiek gatavoti dažādi ēdieni. Pēc krāsu spēlēm ir patiesa bauda nogaršot dažādos ēdienus. It īpaši tiek gatavoti dažādi saldumi.

Guija – Ziemeļindijā populārs saldais ēdiens.

Puran Poli – gatavo no mazām mīklas pikām, cep un pasniedz karstu.

Papri – uzkodas, kas gatavotas no meethi lapām.

Dahi Bhalle – uzkodas, kas gatavotas no biezpiena.

Malpua – saldais ēdiens, gatavots no miltiem, pistācijām. To var uzglabāt vairākas nedēļas.

Safrāna sīrups – iecienīts dzēriens Holi svētku laikā.

Thandai – vēss dzēriens, kas gatavots no magoņu sēklām, anīsa sēklām, melnajiem pipariem, rožu ziedlapiņām, pumpuriem un lapām. Tiek sajaukts ar pienu, kausētu sviestu un garšvielām.